

Coniocarpon cinnabarinum

Cinnoberfläck

Klass: *Arthoniomycetes*, **Ordning:** *Arthoniales*, **Familj:** *Arthoniaceae*, **Släkte:** *Coniocarpon*, **Art:** *Coniocarpon cinnabarinum* - cinnoberfläck DC. **Synonymer:** *Arthonia tumidula* (Ach.) Ach., *Arthonia cinnabarina* (DC.) Wallr., *Arthonia gregaria* (Weigel) Körb.

Kännetecken

Cinnoberfläck har en mycket tunn vit, grå eller brunaktig bål, som är insänkt i substratet. Apothecier är upp till 1,5 mm breda, runda, kantiga, avlånga eller ibland stjärnformiga, plana eller konvexa, med vit pruina på disken och rosa till röd pruina på kanten. Sporererna är oftast 5–6-celliga.

Utbredning och status

Fynd av cinnoberfläck finns från Skåne, Blekinge och Gotland. På Karö i skärgården utanför Ronneby har arten inte eftersökts i modern tid. De båda lokalerna i Skåne, Dalby Söderskog och Bälteberga-ravinen, har genomsökts mycket noggrant utan att arten kunnat återfinnas. Arten var länge ansedd som försvunnen från Sverige men sedan 1990-talet har 23 lokaler med drygt 100 träd hittats på norra Gotland. På några av dessa lokaler förekommer arten rikligt. Arten är känd från Danmark (rödlistad) och Norge, samt tempererade delar av Europa, Nordamerika och Japan.

Ekologi

Arten föredrar att växa på slät bark av relativt unga eller senvuxna askar, men två fynd finns även på hassel. Arten påträffas företrädesvis en till tre meter upp på stammarna, men gamla fynd i Skåne gjordes vid basen av träden. På Gotland finns även fynd på grenar av hamlade askar. Lokalerna har oftast hög markfuktighet och är oftast relativt skuggiga. Fynd har gjorts i sumpskog och igenväxta lövskogar eller lövängar. I något fall har de gamla lövängarna nyligen öppnats igen.

Hot

Från de båda gamla lokalerna i Skåne har arten troligen försvunnit genom insamling. Arten var ”mycket sparsam” i Dalby Söderskog och förekom i ”några få individ” i Bälteberga-ravinen (Almborn 1948). Från den förra lokalen finns två belägg och från den senare lokalen åtminstone fyra belägg i de svenska herbarierna. Det största hotet på Gotland är skogsbruk och att lokalerna tas över av gran. Även avverkning av träd utgör ett hot, men nästan alla markägare är informerade och har visat en positiv attityd.

Åtgärder

Granen bör hållas i schack på lokaler med arten och skogsbruk bör undvikas.

Övrigt

Utländska namn – DK: Cinnober-pletlav.

Litteratur

- Almborn, O. 1948. Distribution and ecology of some south Scandinavian lichens. *Bot. Not. suppl.* 1(2).
- Arup, U. & Ekman, S. 1997. Presentation av arterna. I: Arup, U., Ekman, S., Kärnefelt, I. & Mattsson, J.-E. (red.), *Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige*. SBF-förlaget, Lund.
- Johansson, P. & Wågström, K. 1997. *Arthonia cinnabarina* and *A. zwackii* found on Gotland, Sweden. *Graphis Scripta* 8: 57–60.

Författare

Ulf Arup 1999. © ArtDatabanken, SLU 2005.